

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS PYYNTILUVALLA SALLITTAVASTA ITÄMEREN NORPAN METSÄSTYKSESTÄ METSÄSTYSVUONNA 2018—2019

Pääasiallinen sisältö

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin metsästysvuotta 2018—2019 koskeva suurin sallittu saalismäärä itämeren norpan pyyntiluvilla sallittavaan metsästyksen.

Asetuksella sallittaisiin vahinkoperusteisen metsästyksen ohella enintään 300 itämeren norpan ns. kannanhoidollinen metsästys Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella. Määrä olisi sama kuin edellisenä metsästysvuonna. Ruotsalaisten kiintiö on 130 itämeren norppaa.¹ Suomen ja Ruotsin kiintiö yhdessä olisi n. 2 % itämeren norppien kokonaismäärästä pelkästään Perämerellä ja n. 40 % kannan kasvusta. Muilla kannanhoitoalueilla kannanhoidollista metsästystä ei sallita, joten niille asetetaan kiintiötä. Asetuksella ei ole tarkoitus rajoittaa myöskään vahinkoperusteisten lupien määrää. Niitä on viime vuosina haettu vain muutamia, joten niiden rajoittaminen ei ole perusteltua.

Perämeren norppakanta on jatkanut kasvuaan suhteellisen tasaisesti. LUKEn mukaan 2017 laskentatuloksena olisi linjalaskentamenetelmällä runsaat 13 600 norppaa. Pitkällä ajanjaksolla menetelmä antaa kuitenkin kohtuullisen selkeän kuvan kannan kasvutrendistä. Leudot talvet myös vaikeuttavat laskentojen tekemistä ja siten tulosten luotettavuutta. Ruotsalaisten arvion mukaan todellinen populaatiokoko lienee yli 20 000 yksilöä, kun huomioidaan arvioitu laskentakannan pitkäaikainen keskimääräinen vuosittainen kasvu (noin 5 %) ja se, että kahtena keväänä (2014 ja 2015) laskentakanta on ollut jopa 16 000–17 000 norppaa.

Pyyntiluvalla sallittavan metsästyksen tarkoituksena on estää ja vähentää itämerennorppien kalastukselle ja kalankasvatukselle aiheuttamia vahinkoja. Niissä tapauksissa, jossa kalastusvahinkojen estämiseksi on mahdollista siirtyä poikkeuslupamenettelyyn sijasta pyyntiluvalla tapahtuvaan metsästyseen, muutoksella kevennetään hallinnollista taakkaa.

Suomen riistakeskuksen myöntämillä pyyntiluvilla on saatu saaliiksi yhteensä 207 itämerennorppaa (13.6.2018 tilanne, edellisenä vuonna saaliin määrä oli 199 yksilöä). Ennen vuotta 2015 itämerennorpan metsästys oli mahdollista ainoastaan vahinkoperusteisella poikkeusluvalla. Kuluneen metsästysvuoden pyyntijaksot olivat 1.9.2017–15.10.2017 ja 16.4.2018–31.5.2018. Itämerennorpan metsästysaika muutettiin 2018 kesäkuusta alkaen vastaamaan hallin metsästysaikaa, eli norppa on rauhoitettu tammikuun 1. päivästä huhtikuun 15. päivään. Jatkossa metsästys voi tapahtua siis 16.4.–31.12. Näin itämerennorppaa voidaan metsästää myös loppusyksyllä, jolloin norpat aiheuttavat merkittävää haittaa kalataloudelle.²

Yhteenvedon voidaan todeta, että tällä hetkellä ei pystytä varmuudella arvioimaan kokonaiskannan ylärajaa. Laskennoissa ei nähdä kaikkia norppia, koska osa hylkeistä on aina vedessä. Laskentatiedot kuitenkin osoittavat, että itämeren norppia on Perämerellä yli 20 000. Maa- ja metsätalousministeriö

¹ <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Rattsinformation/Beslut-jakt-mm/Beslut-om-jakt-och-vilt/Sal/Vikare/>

² https://mmm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/metsastysajat-muuttuvat-muutokset-voimaan-kesakuun-alussa

katsoo, että itämeren norppakannan nykyinen koko ja kehityssuunta Perämerellä mahdollistavat pyyntiluvilla tapahtuvan metsästyksen vaarantamatta kannan elinvoimaisuutta. Itäisellä Suomenlahdella ja Lounaissaaristossa ei tulla edelleenkään metsästämään ns. kannanhoidollisilla luvilla, koska siellä kannan koko ja kehityssuunta eivät ole tiedossa.

1 Nykytila

Metsästyslain 10 §:n 2 momentin mukaan pyyntilupien ja alueellisen kiintiön nojalla sallittavan metsästyksen vuotuista saalismäärää voidaan rajoittaa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä riistaeläinlajeja rajoitus koskee, suurimmasta sallitusta saalismäärästä, saalisyksilöiden sukupuolesta ja iästä sekä alueesta, jota rajoitus koskee. Suomen riistakeskus myöntää pyyntiluvan sekä vastaa alueellisen kiintiön nojalla sallitun metsästyksen seurannasta.

Metsästyksen on oltava pyyntilupa tai metsästyksessä on noudatettava maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa säädettyä alueellista kiintiötä, jos metsästyksestä aiheutuu muun kuin metsästyslain 26 §:ssä mainitun riistaeläinlajin kannan vaarantuminen tai jos riistaeläinlajin metsästyksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä edellyttää.

Metsästyslain 41 §:n 5 momentin mukaan poikkeuslupien ja 41 a §:n 4 momentissa tarkoitettun kiintiön nojalla pyydetävän saaliin vuotuista määrää voidaan rajoittaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella, jossa voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä riistaeläinlajeja rajoitus koskee, suurimmasta sallitusta saalismäärästä, saalisyksilöiden sukupuolesta ja iästä sekä alueesta, jota rajoitus koskee. Maa- ja metsätalousministeriöllä on siten toimivalta rajoittaa poikkeuslupien nojalla pyydetävän saaliin määrää ja aluetta. Tässä tapauksessa ei ole tarpeen rajoittaa poikkeuslupien määrää, sillä niitä on haettu viime vuosina vain muutamia.

Suomen riistakeskukselle on annettu 1.3.2011 voimaan tulleilla metsästyslain muutoksilla toimivalta myöntää riistaeläinten pyynti- ja poikkeuslupia. Suomen riistakeskus on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, jossa em. kaltaiset julkiset hallintotehtävät tehdään rikosoikeudellisella virkavastuulla. Suomen riistakeskusta ohjaa ja valvoo maa- ja metsätalousministeriö. Suomen riistakeskuksen harjoitusta rajaa myös tämä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella määräämä suurin sallittu saalismäärä ja aluetta koskeva rajoitus. Suomen riistakeskus ei voi poiketa näistä määristä tai myöntää pyyntilupia asetuksessa mainitun alueen ulkopuolelle.

Itämeren norppa kuuluu luontodirektiivin liitteen V lajeihin, jotka saattavat vaatia hoitosuunnitelman, mikäli niitä hyödynnetään. Luontodirektiivin 14 artiklassa säädetään liitteessä V olevista lajeista, jotka eivät ole yhtä tiukasti suojeltuja kuin liitteen IV lajit. Luontodirektiivi lähtökohtaisesti sallii liitteen V lajien metsästyksen. Artiklan 14 säännökset eivät siis estä lajien hyödyntämistä. Direktiivin 14 artikla edellyttää kuitenkin, että liitteen V lajien suojelutason tilaa on aktiivisesti seurattava. Jos seuranta osoittaa sen tarpeelliseksi, on jäsenvaltion toteutettava tarpeellisia toimenpiteitä suojelutason turvaamiseksi. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla muun muassa lupajärjestelmä, rauhoitusaika sekä paikallinen tai väliaikainen rauhoittaminen. Suomessa on käytössä itämeren norppien kannan

jatkuva seuranta, rauhoitusaika, lupajärjestelmä ja kiintiöt. Näiden lisäksi metsästyslaissa on säännökset tietyistä kielletyistä pyyntimenetelmistä. Itämeren norpalle on myös laadittu hoitosuunnitelma. Hoitosuunnitelma auttaa osoittamaan, että direktiivin velvoitteet täytetään, mutta direktiivi ei varsinaisesti edellytä lajikohtaisia hoitosuunnitelmia.

Liitteen V riistaeläinlajeja ovat Suomessa susi poronhoitoalueella sekä euroopanmajava, halli, kirjo-hylje, itämeren norppa, hilleri, näätä ja metsäjänis. Näistä euroopanmajava, itämeren norppa ja halli on säädetty metsästysasetuksen 1 §:ssä pyyntiluvanvaraisiksi ja niille on säädetty rauhoitusaika metsästysasetuksen 24 §:n 1 momentissa. Luontodirektiivi sallii poikkeamisen tiukasta suojelujärjestelmästä. Direktiivin 16 artiklassa säädetään tarkemmin niistä yksityiskohdista, joita suojelusta poikkeamisessa on sovellettava. Suojelusta poikkeaminen on mahdollista, mikäli toimenpiteelle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua eikä poikkeaminen heikennä lajin suojelutasoa. Tämän lisäksi poikkeamisen on täytettävä yksi erityisistä poikkeamisperusteista: esim. erityisen merkittävien vahinkojen estäminen tai ns. kannanhoidolliset perusteet. Luontodirektiivissä ei ole erityisiä vuodenaikaan sidottuja rajoitteita poikkeamiselle, joten poikkeaminen näiden lajien suojelusta on siten mahdollista läpi vuoden. Luontodirektiivi kuitenkin edellyttää kansallisen viranomaisen tapauskohtaista harkintaa.

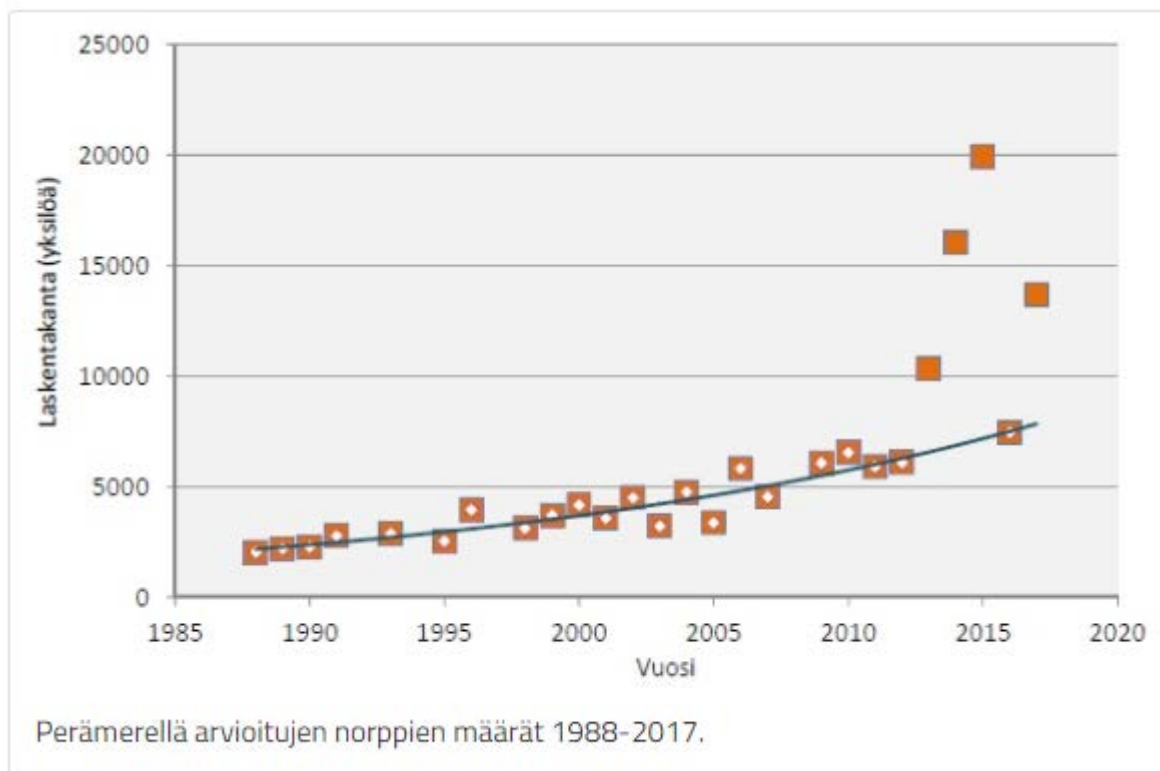
1.1 Luonnonvarakeskuksen arvio itämeren norpan kannan kehityksestä

Vuonna 2017 Itämerellä nähtiin lentolaskennoissa itämeren norppia 2 332 yksilöä laskentalinjoilla, joilla katettiin noin 17 prosenttia jääalasta. Tämän otoksen perusteella Perämeren jäällä laskettiin olevan runsaat 13 600 norppaa.

Kevään 2017 norppalaskennan tulos on huomattavasti korkeampi (13 644) kuin edellisen vuoden tulos (7 437). Ero selittyy huhtikuun jääolosuhteista, sillä heikkojäisinä vuosina tulos on aina poikkeuksellisen korkea. Tämänvuotinen laskentatulos ei siis kerro norppien määrän äkillisestä muutoksesta vaan muutoksista laskentaolosuhteissa. Perämeren norppakanta on kasvanut keskimäärin noin viisi prosenttia vuodessa.

Perämeren norppalaskennoista vastaa Ruotsi (Ruotsin luonnonhistoriallinen museo).

Vaikka molempien hyljekantojen kehitys on ollut kasvusuuntaista, voi esimerkiksi ilmastonmuutos aiheuttaa uudenlaisia uhkia erityisesti lisääntymisessään jäästä ja lumesta riippuvaiselle norpalle.

Kuva. Perämerellä arvioitujen itämeren norppien määrät. Lähde: <https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvaroista/riista/hylkeet/>

1.2 Suurimmat sallitut saalismäärät

Kuluvalle metsästysvuodelle asetettu 300 yksilön kiintiötä on käytetty 13.6.2018 mennessä 207 yksilöä (edellisenä metsästysvuonna 199). Esitys olisi sama kuin edellisvuonna. Kiintiö olisi edelleen maltillinen suhteessa Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueen itämeren norppien määrään.

Asetuksella rajoitettaisiin siis itämeren norpan ns. kannanhoidollinen metsästys 300 yksilöön. Metsästys olisi mahdollista myös poikkeusluvalla vahinkoperusteella, mutta johtuen poikkeuslupien vähäisyydestä, ei asetuksella rajoitettaisi näiden määrää. Metsästyskaudella 2017–2018 myönnettiin metsästyslain 41§:n nojalla yksi vahinkoperusteinen poikkeuslupa Rannikko-Pohjanmaalle 3 norpalle ja luvalla saatiin saaliiksi 1 norppa.

Hylkeet aiheuttavat haittaa kalastukselle ja kalankasvatukselle. Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan kalatalouselinkeinolle koituvien vahinkojen nimellisarvo on viime vuosina ollut yhteensä n. 1,5–2 milj. euroa vuodessa. Merkittävät vahingot ovat lisänneet vaatimuksia hyljekantojen rajoittamisesta.

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on korostanut, että pitkällä tähtäimellä hylkeiden ammatikalastukselle aiheuttamia merkittäviä vahinkoja tulee pyrkiä ratkomaan ensisijaisesti muilla keinoilla kuin vahinkojen ja tappioiden korvaamisella.

1.3 Alueelliset rajoitukset

Asetuksessa asetetaan alueellisia rajoituksia itämeren norpalle. Pyyntilupien käyttö olisi mahdollista vain Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella, jossa kannan on todettu kasvavan.

2 Esityksen vaikutukset

Perämeren itämeren norppakanta on kasvanut tasaisesti 1980-luvun lopulta saakka ja itämeren norppakannan nykyinen koko ja kannan kehitys mahdollistivat rajoitetun ns. kannanhoidollisen metsästyksen Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella alkaen metsästysvuodesta 2015–2016 ja tätä jatketaan. Esitettävä 300 itämeren norpan suurin sallittu saalismäärä on tarpeen jo siitakin syystä, että metsästysaika on pidentynyt kesäkuun alusta 2018 lainsäädäntömuutosten johdosta. Tämän suuruisen suurin sallittu saalismäärä ei kuitenkaan vaikuta heikentävästi itämeren norppakantaan. Itämeren norpan metsästysajan pidentämisen vaikutuksia saalismääriin tullaan seuraamaan. Lisäksi jatkossa tullaan arvioimaan, mikä vaikutus hallilla käytössä olevan kiintiömetsästyksen käyttöönotolla olisi itämeren norppakannan hoidolle.

Itämeren norppakannan hoidon tavoitteena on elinvoimaisen kannan saavuttaminen kannanhoitoalueittain ja levittäytyminen uusille alueille. Perämerellä norppa pystyy säilymään elinvoimaisena pitkälläkin aikavälillä ja sillä on riittävästi elinympäristöä. Lentolaskentatulokset ovat osoittaneet, että aiemmat kanta-arviot ovat olleet aliarvioita ja kokonaiskannan ylärajaa ei tiedetä, mutta kokonaiskannan alaraja lienee yli 20 000 norppaa. Itämeren norppakanta kasvaa keskimäärin 5 % vuodessa, joten kantaan tulee lisää hylkeitä yli 1 000 norppaa joka vuosi. Esityksessä on otettu huomioon, että myös Ruotsi metsästää itämeren norppia 130 kiintiöllä. Kiintiöiden valmistelussa on vaihdettu tietoja Ruotsin ja Suomen viranomaisten välillä ja yhteistyötä on tarkoitus lisätä tulevaisuudessa.³ Molempien maiden metsästyks toteutuessaankin olisi noin 40 % kannan kasvusta ja noin 2 % Perämeren norppakannasta.

Kohdunkuromasairaudestakaan ei ole tietoja kuin vanhoista yksilöistä. Itämeren norppakannan nykyinen koko ja kehityssuunta mahdollistavat rajoitetun metsästyksen Perämerellä. Itämeren norpan metsästyks ehkäisee jonkin verran ammattikalastajien pyydyksille aiheuttamien vahinkojen syntymistä, joten esitys voi jossain määrin vähentää kalastajille valtion varoista maksettavia vakuutustukia (laki kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta 998/2012). Keskeisempää on kuitenkin linjan jatkaminen, että itämeren norpan aiheuttamat vahingot otetaan tosissaan ja niihin vastataan. Esitys todennäköisesti pienentää itämeren norpasta aiheutuvaa sosiaalista konfliktia ja nostaa itämeren norpan arvoa vahinkoeläimestä arvostetuksi riistalajiksi, vaikkakaan hyljekauppakiellon johdosta olemassa olevaa resurssia ei voi täysimääräisesti hyödyntää muutoin kuin metsästäjien omassa taloudessa.

Suomen riistakeskus valmistelee parhaillaan Itämeren hyljekantoja koskevan hoitosuunnitelman päivittämistä tulossopimuksen mukaisesti. Hoitosuunnitelman päivitysprosessiin osallistetaan sidosryhmiä, jotka edustavat kalataloutta, saariston ja rannikon väestöä, riistapolitiikkaa, hylkeenmetsästäjiä, suojelua ja hyljetutkimusta. Sidoryhmien osallistaminen alkaa kesäkuussa jatkuen syksyyn asti.⁴

³ <https://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/rattsinformation/beslut/sal/beslut-skyddsjakt-vikaresal-20180406.pdf>

⁴ <https://riista.fi/hyljekantojen-hoitosuunnitelma-paivitetaan/>

3 Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä.

Esitysluonnoksesta pyydettiin lausuntoja seuraavilta tahoilta: ympäristöministeriö, Suomen riistakeskus, Metsähallitus, Luonnonvarakeskus (LUKE), Suomen ympäristökeskus (SYKE) Suomen Luonnonsuojeluliitto (SLL), Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto (MTK), Svenska lantbruksproducenternas centralförbund (SLC), WWF Suomi, Suomen Metsästäjäläiitto ry, Natur och Miljö r.f., Luonto-Liitto, Suomen Ammattikalastajaliitto (SAKL), Kalatalouden Keskusliitto, Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö, Suomen Hylkeenpyytäjät ry, MMM/ruokaosasto, Perämeren kalastusalue, Luonnonsuojeluliitto Tapiola.

Lausuntoja annettiin yhteensä kymmenen. Lausunnoissa itämeren norpan osalta todettiin seuraavaa:

Ympäristöministeriö pitää esitystä hyväksyttävänä, koska Perämeren norppakanta on jatkanut kasvuaan suhteellisen tasaisesti. Ministeriö kuitenkin pitää tärkeänä ja edellyttää, että metsästyksen yhteydessä tulee kerätä tarvittavaa tietoa ja näytteitä, jotta voidaan seurata mm. itämerennorpan terveyden tilaa mm. osana kansallista merenhoidon seurantaohjelmaa sekä niiden esiintymistä ja liikkumista Itämerellä. Lisäksi hylkeistä ja kalastusvahingoista tulisi saada seurantatietoja, metsästyksen vaikuttavuuden arvioimiseksi esimerkiksi kalastusvahinkojen määrään. Ympäristöministeriö myös huomauttaa, että huolimatta itämerennorpan kannan kasvusta, ilmastonmuutos voi kuitenkin olla suuri haaste lajin selviämiseksi Itämeressä. Itämerennorppa voi sopeutua muuttuviin olosuhteisiin, mutta sitä varten tulee taata, että populaatiot ovat vahvoja ja myös geneettisesti monimuotoisia. Viimeisimmän uhanalaisuustarkastelun (2015) perusteella itämeren norppa on yhä silmälläpidettävä. Tähän vaikuttavat erityisesti Saaristomeren ja etenkin Suomenlahden itämerennorppakantojen tila, joka on huono. Näiden kantojen tilaan ja toimiin, jolla ko. kannat saataisiin pelastettua, tulee kiinnittää huomiota. Sivusaaliiksi jäämistä tulee estää kehittämällä kalastusvälineitä ja tarvittaessa ajallisilla tai alueellisilla kalastusrajoituksilla, etenkin näiden kantojen keskeisimmillä esiintymisalueilla. Toimien aloittaminen on osa valtioneuvoston päätöstä merenhoitosuunnitelmasta sekä osa HELCOMin vuoden 2013 ministerikokouksen julkilausumaa. Ympäristöministeriö esittääkin, että maa- ja metsätalousministeriö aloittaa pikaisesti toimet itämerennorpan suojelemiseksi Saaristomeren ja erityisesti Itäisen Suomenlahden alueella, joiden avulla voidaan estää näiden kantojen väheneminen tai totaalinen häviäminen.

Luonnonvarakeskus pitää hyvänä sitä, että metsästettävien itämerennorppien ns. kannanhoidollisen metsästyksen kiintiö (300 yksilöä) säilytetään edelleen maltillisena suhteessa nykyiseen kanta-arvioon. Norppien laskentamenetelmä sisältää epävarmuustekijöitä ja esimerkiksi tämän kevään 2018 Perämeren laskentatulosta oli vajaan 10 000 yksilön kieppeillä eli arvio oli runsaat 3 000 pienempi kuin edellisenä vuonna. Lisäksi muuttuva ilmasto luo ennustamattoman riskitekijän norppakannan tulevaisuudelle, joten metsästys tulee olla jatkossakin tarkoin säädeltyä.

Suomen riistakeskus toteaa lausunnossaan, että sillä ei ole huomautettavaa itämeren norpalle esitetystä kiintiöstä tai maantieteellisestä rajauksesta. Muuttunut metsästysaika saattaa lisätä itämeren norppasaalista, jolloin metsästyssaalis on aiempaa vuosia suurempi. Huomioiden kuitenkin Perämeren-Merenkurkun kannanhoidon alueen itämeren norpan kannantila, kiintiö ei vaaranna kannan elinvoimaisuutta ja esitetty kiintiö on käytettävissä olevien tietojen pohjalta riittävä.

Metsähallitus toteaa lausunnossaan, että luonnonvarakeskuksen ja Ruotsin luonnonhistoriallisen museon kanta-arvioiden (laskentakanta 16 000-17 000 yksilöä) mukaan Itämeren norppakannan voidaan katsoa kestävä esitetyn enintään 300 norpan metsästyksen Pohjanlahdella, joskin metsästys heikentää mahdollista levittäytymistä eteläisille esiintymisalueille. Vuosien 2001-2006 luontodirektiivin raportoinnissa itämeren norppakannan tilaa kuvataan epäsuotuisaksi, mutta paranevaksi. Tuoreemman IUCN:n vuoden 2015 luokituksen mukaan Itämeren norppakanta ei ole uhanlainen, vaan luokitus on elinvoimainen (LC). Kuitenkin eteläisillä esiin-

tymisalueilla kannat ovat heikkoja. Metsästyksen ulkopuolelle onkin rajattu norpan eteläiset esiintymät. Metsästys keskittyy Pohjanlahdelle, jossa metsästyskiintiö yhdessä Ruotsin metsästyskiintiön kannasta vastaa noin 40 % keskimääräisestä 5 % kannan kasvusta metsästysalueella.

Suomen Metsästäjäliitto toteaa lausunnossaan, että esitetty 300 yksilön suurin sallittu pyyntilupamäärä on edelleen erittäin pieni suhteessa populaation 20 000 yksilön kokoon, lisääntymisterveyteen ja aiheutuneisiin haittoihin. Kanta jatkaa sekä laskentatietojen että arvioiden perusteella kasvua. Liitto kiittää edellisvuoden kiintiön nostamista 300 yksilöön, mutta ei näe estettä lupamäärän vuosittaisellekaan kasvattamiselle kannan kasvun perässä.

Suomen Ammattikalastajaliitto (SAKL) toteaa lausunnossaan, että pyyntilupien määrä (300 kappaletta) itämeren norpan metsästämiseksi Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella on kannatettava vaikkakin riittämätön ottaen huomioon tiedot norppakannan koosta (yli 20 000). On myönteistä, että kannanhoidollinen metsästys on tuottanut myös tulosta (207 norppaa metsästysvuonna 2017-2018). Metsästysajan muuttaminen 1.6.2018 alkaen voi lisätä pyyntilupien tarvetta ja näin olleen tulisi lisätä pyyntilupien määrää.

Perämeren, Keski-Perämeren, Perämeren eteläinen ja Lohtajan seudun kalustusalue toteavat yhteislausunnossaan, että 300 itämeren norpan kannanhoidollinen metsästyskiintiö Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella ei ole riittävä. Kalustusalueiden mielestä metsästyskiintiö pitäisi nostaa 500 yksilöön Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella. Kiintiön nostaminen ei vaarantaisi itämeren norppakannan kasvua ja elinvoimaisuutta. Metsästys on edelleen ainoa keino, jolla itämerennorppa voidaan saada ihmisaraksi. Lajilta täysin puuttuva ihmisarkuus vain lisää sen kalastukselle ja kalataloudelle aiheuttamia vahinkoja. Kalustus-alueiden mielestä myös lupaprosessia pitää nykyisestään vielä suoraviivaistaa.

MTK esittää kiintiön nostamista 400 yksilöön. MTK kiinnittää huomiota norpan aiheuttamiin merkittäviin elinkeinotoiminnan vahinkoihin. Kiintiön määrittelyssä tulee huomioida myös aiempaa pidempi metsästysaika. MTK pitää myös erittäin tärkeänä, että kiintiö ei rajoita vahinkoperusteisten poikkeuslupien myöntämistä.

WWF Suomi esittää, että itämerennorpan suurin sallittu saalismäärä asetetaan Perämeren norppakannan kasvun ja levittäytymisen turvaamiseksi korkeintaan 150 norppaan, ja että se asetetaan norpan kokonaisverotuksen kiintiöksi, josta vähennetään myönnettävät vahinkoperusteiset poikkeusluvut sekä tietoon tulleet kalanpyydyksiin tai salametsästyksessä kuolleet norpat, jotta kokonaisverotusta voidaan tehokkaasti seurata, ja jotta se ei ole kannan kokoon nähden liiallista.

WWF hyväksyy nykyisellä kannan koolla hyvin perustellun ja varovaisuusperiaatetta noudattaen kantaan nähden vähäisen itämerennorpan pyynnin Perämeren kannassa. HELCOM suosittelee, että tiettyä vähimmäiskantaa (ns. Limit Reference Level) pienempiä hyljekantoja ei tule metsästä. Ruotsin ja Suomen yhteisen Perämeren-Merenkurkun norppakannan voidaan katsoa varmuudella olevan HELCOM:in suosituksen mukaisen 10 000 yksilön vähimmäiskannan tasolla. Itämerennorpalle on WWF:n mielestä kiireistä laatia oma suojeluohjelma, ja meneillään olevassa itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelman päivityksessä tulee osoittaa konkreettisia tutkimus- ja suojelutoimenpiteitä erityisesti eteläisille norppakannoillemme (Saaristomeri, itäinen Suomenlahti).

WWF:n mukaan muistiossa esitetty väite, että itäisen Suomenlahden ja lounaisaariston (Saaristomerin) norppakantojen koko ja kehityssuunta eivät ole tiedossa on virheellinen. Saaristomerin norppakanta tiedetään vain noin 200-300 yksilön kokoiseksi ja itäisen Suomenlahden (Venäjän ja Suomen yhteinen) kanta on tätäkin pienempi. Suomen eteläisten merialueiden norppakantaa on järjestelmällisesti inventoitu 2000-luvulla LUKE:n, Metsähallituksen ja WWF:n yhteistyönä.

WWF esitti lausunnossaan jo vuonna 2015 pitävänsä mahdollisena, että kyseisen vuoden laskentoja leimannut norppien ryhmääntyminen poikkeuksellisen heikoissa jääoloissa on voinut johtaa yliarvioon: jos laskentalinjoille osui suurempia ryhmiä kuin niiden ulkopuolelle, menetelmä voi antaa yliarvion. Suurin laskennassa havaittu ryhmä oli tuona vuonna sadan yksilön luokkaa. Koska kannan todellinen koko ja trendi on epäselvä, on

sovellettava varovaisuusperiaatetta eikä korkeinta, yhden poikkeuksellisen vuoden tulosta. Perämeren norppakanta on Suomen ja Ruotsin yhteinen, joten sen hoidosta ja pyyntikiintiöstä tulee sopia yhdessä Ruotsin kanssa. Ruotsissa on tähän samaan kantaan kohdistuva 130 norpan pyyntikiintiö. Parannuksena aiempien vuosien vastaaviin esityksen taustamuistiossa nyt korostetaan yhteistyötä Ruotsin ja Suomen viranomaisten välillä kannanhoidon suunnittelussa. WWF vaati tätä lausunnoissaan vuosia.

WWF muistuttaa jälleen lausunnossaan, että nimenomaan norpan aiheuttamien kalastusvahinkojen merkittävyydestä ei ole saatu näyttöä, vaikka asiaa on tutkittu sekä Suomessa että Ruotsissa. Esityksen taustamuistiossa onkin tällä kertaa aiemmista vuosista poiketen – mahdollisesti juuri tästä syystä – huomattavasti vähemmän tekstiä ja tilastoja hylkeiden ammattikalastukselle aiheuttamista tappioista perusteluna norpan metsästyskiintiölle.

WWF:n mukaan asetusluonnoksen taustamuistiossa toista vuotta peräkkäin esitetty perustelu, että metsästyskiintiön pitäminen 300 yksilössä on tarpeen, koska itämerennorpan metsästysaikaa on pidennetty, on nurinkurinen. Kiintiön asettamisen lähtökohtana on oltava elinvoimaisen kannan saavuttaminen kannanhoitoalueittain ja itämerennorpan levittäytyminen uusille alueille, joilta se on ihmistoiminnan (liiallisen metsästyksen ja ympäristömyrkyjen) takia hävinnyt. Lisäksi WWF haluaa kiinnittää huomiota siihen, että viimeisillä kevätjäillä tapahtuva norppien metsästys kohdistuu erityisesti synnyttäneisiin naaraisiin, jotka ovat kannassa erityisen arvokkaita. Tämä alleviivaa sitä, että kokonaisverotuksen ei tule olla liian suurta. Esitetty suuruinen metsästyskiintiö Suomessa ja Ruotsissa yhteensä (430 yksilöä) on WWF:n mielestä liian suuri Perämeren kannan kokoon ja ilmastonmuutoksen tuomaan uhkaan nähden.

Suomen luonnonsuojeluliitto ei hyväksy itämerennorpan pyyntikiintiön säilyttämistä Pohjanlahdella 300 hylkeen tasolla, vaan vaatii, että pyyntikiintiö tulevalle metsästyskaudelle on korkeintaan 150 yksilöä. Tätä suurempi kiintiö vaarantaa kannan kasvun kohti turvallista tasoa. Ilmastonmuutos on jatkossa tulossa yhä useampana vuonna norpan pesintää haittaavaksi tekijäksi myös Perämerellä. Tämä korostaa pyynnin maltillisena pitämisen tärkeyttä.

Itämerennorpan Pohjanlahden kannan koko on tällä hetkellä epäselvä. Vuoden 2015 laskentatuloksella, joka antoi tulokseksi noin 17 000 norpan laskentakannan, on muista poikkeava. Tuolloin havaittiin noin 3000 norppaa ja suhteutettuna linjojen pinta-alaan laskentakanta oli noin kuusinkertainen. Vuosien 2016 ja 2017 laskennoissa laskentakanta oli selvästi alhaisempi, noin 7500 ja 13 500. Yhden vuoden perusteella tehtyä arviota ei Suomen luonnonsuojeluliiton mielestä voida käyttää metsästyksen suunnittelun perustana, sillä se sisältää otosepävarmuutta. Vuoden 2018 laskennoissa havaittiin vielä julkistamattoman tiedon mukaan 9900 norppaa. Viimeisimmän kolmen vuoden laskentakanta on siten keskimäärin 10 300 norppaa. Noin puolet Pohjanlahden norppista esiintyy Suomen puolella. Luonnonsuojeluliitto vaatii, että norppalaskentoja tehostetaan yhdessä Ruotsin kanssa, jotta norppakannan koko saadaan selvitettyä nykyistä paremmin.

Laskentojen aikana norppakannan kasvu on ollut noin viisi prosenttia vuodessa, joka on biologista potentiaalia huomattavasti hitaampi kasvunopeus. Kannan lisääntymisteho on siten alentunut tai siihen kohdistuu huomattavaa ylimääräistä kuolevuutta; norppia voi joutua paljon esimerkiksi sivusaaliiksi. Kanta on myös edelleen vain noin kymmenesosa reilun sadan vuoden takaisesta. Norpan pyynnissä tulee noudattaa varovaisuusperiaatetta, jota Ruotsi noudattaakin tällä hetkellä. Sen sallima kiintiö on tänä vuonna edelleen 130 norppaa.

Luonnonsuojeluliitto Tapiola ry on tyytyväinen siihen, ettei ministeriö lähde kasvattamaan kiintiötä. Liitto esittää, että hyljeturvalliset pyydykset ovat ensisijainen vaihtoehto ehkäistä vahinkoja. Kuten aiemmissa lausunnoissaan Liitto on todennut, tulisi ministeriön olla huolissaan erityisesti Suomenlahden norppakannasta, joka on vain muutamia satoja yksilöitä. Runsastumisestaan huolimatta itämerennorppa on edelleen silmälläpidettävä (NT) ja sen kanta keskittyy Perämerelle. Koska norppakanta on rajoittunut tietylle alueelle (Perämeri), on aina vaarana se, että vakavan onnettomuuden sattuessa lähes koko kanta on uhattuna.

Periaatteellisesti Liitto pitää kannanhoitosuunnitelman päivittämistä hyvänä asiana ja muistuttaa, että Suomen riistakeskuksen tulisi tunnistaa sidosryhmäyhteistyössään laajapohjaisesti muitakin intressiryhmiä kuin kala-

talouteen ja metsästyksen painottuvat. Sidosryhmien tunnistaminen on osoittautunut riistakeskukselle ajoittain haasteelliseksi. Sidosryhmäyhtistyön laajentaminen tuo keskusteluun uusia näkökulmia ja mahdollisuuden löytää vaihtoehtoisia toimia eläinten tappamiselle vahinkojen ennaltaehkäisyyn. Eläimen arvon nostaminen sitä tappamalla on osoittautunut toimimattomaksi vaihtoehdoksi muiden lajien kohdalla, joten se tuskin osoittautuu toimivaksi metodiksi norpan tai harmaaahylkeen osalta. Paras ja kokonaisuutena halvin vaihtoehto vahinkojen torjumiseen on niiden ennaltaehkäisy ja eläinten tappaminen ei ole osoittautunut kestäväksi tai pitkällä aikavälillä toimivaksi ratkaisuksi. Muita tyydyttäviä ratkaisuja on siis olemassa.

Muistion kohtaa 2 *Esityksen vaikutukset* on täydennetty lisäperusteluilla.

4 Voimaantulo

Maa- ja metsätalousministeriön asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan 1.8.2018